

DARSLARDA KICHIK GURUHLARGA BO`LINIB ISHLASH METODIKASINING O`ZIGA XOSLIGI

Norov Odiljon Murodullayevich

QMII akademik litseyi direktorning o`quv ishlari bo`yicha o`rinbosari

Almardanova Zebo Hamzayevna

QMII akademik litsey ingliz tili o`qituvchisi

Muminov Safar Jòraqul ògli

QMII akademik litsey matematika o`qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonida ko'p qo'llaniladigan "Kichik guruhlarda ishlash" metodi keng yoritilgan

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, mulohaza, mantiqiy amallar, ta'lim, "Kichik guruhlarda ishlash" metodi.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim sohasida olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar, ta'lim mazmunini takomillashtirishga oid qabul qilingan hukumat qarorlari, ta'limni hayot bilan bog'lashni, o'qitish samaradorligini oshirishni, tez taraqqiy etib borayotgan jamiyat uchun har tomonlama rivojlangan barkamol avlodni tarbiyalab etishtirishni talab qiladi.

Bu o'rinda ta'lim jarayoniga yangi pedagogik texnologiyalarning kirib kelishi va qo'llanishi davr talabi bilan bevosita bog'liqdir.

ADABIYOTLAR SHARHI

Yangi pedagogik texnologiya ta'limning ma'lum maqsadga yo'naltirilganshakli, usuli va vositalarining mahsulidir [1-30]. Kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, aksariyat hollarda o'qituvchi dars jarayonida faqat o'zi ishlaydi, o'quvchilar esa kuzatuvchi bo'lib qolaveradilar. Ta'limning bunday ko'rinishi o'quvchilarning aqliy tafakkurini o'stirmaydi, faolligini oshirmaydi, ta'lim jarayonidagi ijodiy faoliyatini so'ndiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

«Kichik guruhlarda ishlash» metodi haqida qisqacha ma'lumot beramiz. Bu metod o'quvchilarni birgalikda ishlashga o'rganish naqadar muhim ekanligini tushunishga yordam beradi. Chunki talabalarning bir-birlariga ijobiy ta'siri butun guruhning bilim olishi jarayonini optimallashtirishga xizmat qiladi. Bu metod bilan o'quv mashg'ulotlarini tashkil qilish an'anaviy o'quv mashg'ulotlari o'tish metodlariga qaraganda ancha samarali ekanligi bir qator tadqiqotchi olimlar tomonidan ta'kidlab o'tilgan. Tadqiqotlar yana shuni ko'rsatadiki, talabalarni kichik guruhlariga bo'lib o'quv mashg'ulotlari tashkil etishning o'zi yetarli emas. Kutilgan natijaga erishish uchun yana ikki komponent: guruhni rag'batlantirish va shaxsiy mas'uliyatni

his qilish mexanizmi hamda uni rag'batlantirish tizimini ishlab chiqish kerak bo'ladi. Agarda guruh miqyosida rag'batlantirish yetarli bo'lmasa, guruh a'zolari o'z o'rtoqlarining o'tilayotgan o'quv mashg'ulotlarini o'zlashtirishiga uncha ahamiyat bermay qo'yadilar.

Kichik guruhlariga bo'linib, o'quv mashg'ulotlarini o'tish metodining bir nechta variantlari yoki modellari mavjud:

Birinchi modelda guruhlarining o'quv materialini o'zlashtirish natijasini yaxshilashga qaratilgan. Bunda o'qituvchi biror mavzu yoki mavzuning rejasini qisqacha tushuntirib, talabalarga topshiriq beradi. Topshiriq masala-mashq, savol-javob yoki boshqa shakllardagi nazorat ishi bo'lishi mumkin. So'ngra topshiriq kichik guruhlar ichida muhokama qilinadi. Keyin o'rganilgan mavzu bo'yicha har bir kichik guruh a'zosi individual tarzda nazorat ishi yozadi. Harbir talabaning olgan ballari qo'shib, umumiy guruh bali chiqariladi va to'planadi. Shu tariqa guruhlarining olgan o'rinlari aniqlanadi. To'plangan ballarga ko'ra guruhlar va faol ishtirok etgan kichik guruh a'zolari rag'batlantiriladi.

Ikkinchi modelda nazorat ishi emas, balki mustaqil musobaqa o'tkaziladi. Bunda guruh a'zolari boshqa guruh a'zolari bilan musobaqalashib ballar to'plashadi.

Uchinchi model mozaika modeli deb ataladi. Bu modelni ko'proq katta guruhlarda qo'llash maqsadga muvofiq. Guruhdagi talabalar soniga qarab o'qituvchi har bir guruhga 4 yoki 5 nafardan talabani jalb qilib, har bir guruh tarkibidagi talabalar soniga qarab, mavzuga oid alohida alohida tarqatmali materialni o'rganish uchun o'quv-topshiriq'ini beradi. Har bir guruhdan bir kishibitta reja yoki savolni o'rganishga mas'ul qilib belgilanadi. Turli guruhlardan shu reja yoki savolni olgan talabalar birga yig'ilib, shu savol yoki o'quv-topshiriq'ni muhokama qiladilar. Bu guruhlarini odatda ekspert guruhlarini deb atashadi. Bunda ekspertlar guruhi oldindan kichik guruhlarini nazorat qilishlari uchun baholash mezonlari ishlab chiqishadi. Ushbu mezonlar mazmuni oldindan barcha talabalarga havola qilinadi. Agarda asosiy guruhlarini alifbodagi harflar bilan belgilasak, talabalarini raqamlar bilan belgilaymiz.

XULOSA VA MUNOZARA

Guruhni kichik guruhlariga bo'lib ishlash maqsadga muvofiq, chunki bunda quyidagi ijobiy natijalarga erishish mumkin:

- ✓ o'zaro axborot almashinuvi muntazam amalga oshiriladi;
- ✓ g'oya va fikrlarni yig'ish va o'rtoqlashish ta'minlanadi. Guruhda ishlash individual ishlashga qaraganda yaxshi natija beradi. Bunga sabab sifatida quyidagilarni keltirish mumkin:
 - ✓ guruhda axborot diapazoni keng, chunki, har bir o'quvchining ma'lum axborotga ega;
 - ✓ hamkorlik natijasida guruhdagi faol talabalarining ta'siri tufayli sust

talabalarning ham faolligi ortishi mumkin;

✓ ko'pgina taklif, fikrlar o'zaro tanqid natijasida saralanadi. Guruh bilan ishlash o'qitishning ijtimoiy metodi sifatida talabalarning bilimdon bo'lishiga qaratiladi. Uni mohirlik bilan qo'llash esa maqsadga erishishga olib keladi. Metodni samarali qo'llash natijasida quyidagilarga erishish mumkin:

✓ guruh bilan birgalikda ishlash shakllari o'rganiladi;
✓ talabalarda bir-birlariga bo'lgan hurmat, ishonch tuyg'ulari oshadi;
✓ nutq so'zlash, o'z fikrini asoslab berish va himoyalashga bo'lgan qobiliyati ortadi;

✓ mustaqil fikrlash va muammolarni yechishga oid ishtiyoqi shakllanadi;
✓ o'rganish, ishlashga bo'lgan ko'nikma va malakalar hosil bo'ladi va boshqalar.

Xulosa sifatida shuni ta'kidlash mumkinki, «Kichik guruhlarda ishlash» interfaol metodini o'quv jarayonida yuqorida berilgan tartibda qo'llay olish uchun guruhlariga ajratilgan qismlar o'zaro bog'liq bo'lmasligi, ya'ni birinchi qismni o'zlashtirmay turib, ikkinchi yoki uchinchi qismlarni o'zlashtira olib bilishi mumkin bo'lgan mavzular tanlanishi lozim.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Umarova U.U. (2020). Triz texnologiyasini qo'llash. Fan, texnologiya va ta'lim. 73:9, 32-35-betlar.
2. Umarova U.U. (2020). Mavzuni o'rganishda zamonaviy interfaol usullarning o'rni. Fan va ta'lim byulleteni. 94:16, 2-qism, 21-24-betlar.
3. Abdullaeva X.A., Bikboeva N.U. va boshqalar. Boshlang'ich ta'lim konsepsiyasi. -T.: "Boshlang'ich ta'lim", 2018.
4. Mavlonova R. A. Mehnat ta'limi metodikasi. -T.: "O'qituvchi", 2010.
5. Sanoqulov H. Boshlang'ich sinflarda mehnat ta'limidan amaliy ishlar. -T., 2014.
6. Mavlonova R. A. Mehnat darsligi. 1-3- sinflar uchun. -T.: "O'qituvchi", 2010